

Fuglene over sundet

Udarbejdet af Astrid Marie Møller Danielsen, UCL

Målgruppe: 7.-9. klasse

Fuglene over sundet

Beskrivelse

I 1943 må den lille jødiske familie bestående af jazzmusikeren Arne, hans kone Miriam og 6-årige søn flygte fra deres hjem i København. Sammen med omkring 80 andre jøder kommer de til Gilleleje, hvor lokale fiskere mod betaling fragter flygtningene til Sverige.

Pædagogisk note

I historie kan der arbejdes med filmen som en fortælling/beretning og som en kilde og dermed understøtte kompetenceområderne kildearbejde og historiebrug. Sammen med eleverne kan I definere hvilke historiske problemstillinger som filmen berører. I kan undersøge spørgsmålet: Hvis Jødeflugten til Sverige er løsningen, hvad er så årsager, virkninger og problemet? Ud fra modellen Problem-årsager-løsning-virkning. I kan forholde jer til, hvilke fortælling og værdier der kommer til udtryk i filmen? Er de et udtryk for ophavstiden (2017)?

Før filmen vises, bør eleverne have kendskab til begreber som samarbejdspolitikken, krystalnatten, jødeudryddelsen, Augustoprøret, samt Sveriges position under krigen. I efterbearbejdningen kan I bl.a. sammenligne filmen med andre kilder (se link). Se videre vejledningen fra Filminstituttet.

Kapiteloversigt og kapitelindhold

Kapitelsæt: Spørgsmål til dilemmaer

01:	Det kan ikke ske i Danmark?	00:04:25
	Kan I forstå Arnes holdning? Forestil jer at I skulle flygte hurtigt. Hvad skulle I tage med?	
02:	Betaling for at hjælpe?	00:14:18
	Er det i orden at tage mange penge for at hjælpe mennesker på flugt i denne situation? Hvad taler for at betaling er retfærdigt, og hvad tale imod? Ville I betale for andre, der var på flugt, hvis I selv var ved at flygte, som det præsenteres her?	
03:	Er det sikkert at gå til læge med Jacob?	00:15:12
	Synes I, det er for risikabelt at gå til læge med Jacob, måske lægen melder dem? Eller er det en nødvendighed for at sikre drengenes helbred?	
04:	Returret i en krissituation?	00:17:54
	Skal taxichaufføren give Arne og Miriam 100 kr. tilbage? Eller er det rimeligt, at han beholder det aftalte beløb? Er det afgørende, hvem, der har mest brug for pengene efterfølgende, eller er en aftale en aftale?	
05:	Den gode nazist?	00:19:23
	Hvorfor tror I, den tyske soldat lyver, og ikke afslører familien er i skuret? Hvorfor tror I, filmproducenten har valgt at lave en scene med en "god nazist"? Tror I, det skete ofte i 1943?	
06:	Kan det være ok at stjæle?	00:33:39
	Emmet forsøger at stjæle Arnes pung - hvorfor tror I, at han gør det? Kan det være acceptabelt at stjæle i nogle situationer?	
07:	Danske SS soldater	00:40:43
	Kan I forstå, hvis nogen valgte at blive soldat i det tyske SS? Prøv at finde argumenter, der kan forklare dette valg?	

-
- 08: Det svære valg** **00:51:58**
Miriam vælger at vente med at sejle i håb om at finde Arne og Jacob. Er det et fornuftigt valg? Hvad tror I, at I ville vælge at gøre i en lignende situation?
- 09: Det rette valg?** **01:13:06**
Præsenten bliver truet med en pistol, og vælger derfor at låse op. Er det forståeligt, eller skulle han være villig til at give sit liv, for at beskytte de mange jøder på kirkeloftet? Hvad tror I, der var sket, hvis han ikke havde låst op?
- 10: Hvem stak jøderne på loftet?** **01:16:03**
Det er aldrig blevet opklaret hvem, der stak jøderne på loftet. Hvem prøver filmen at udstille som skurken? Hvem kunne ellers have angivet jøderne på loftet til Gestapo?
- 11: Bedst for børnene?** **01:26:15**
Mange valgte at efterlade deres børn hos familie eller fremmede i Danmark. Det var farligt at flygte. Skal Miriam efterlade Jacob hos familien, eller skal han forsøge at komme med til Sverige? Overvej fordele og ulemper ved begge løsninger.

Links

Tv-udsendelsen "Den danske løsning" om Jødeaktionen inkl. pæd. vejl.
<http://hval.dk/mitcfu/materialeinfo.aspx?idnr=TV0000015837>

Inspiration til læremidler om jødeaktionen 1943
<https://ucc.dk/cfu/fag/historie/ideer-til-undervisning/augustoprør-og-jødeaktionen-1943>

Hør og se beretningen: En jødisk families flugt til Sverige, oktober 1943 (Nationalmuseet)
<https://youtu.be/cbh5aY-rk0Q>

Jødeforfølgelsen - kildekritisk øvelse fra Rigsarkivet
<https://www.sa.dk/da/undervisningstilbud/grundskolen/kildekritiskoevelse-joedeforfoelgelsen/>